

Protokoll vid Vätternvårdsförbundets Samförvaltning Fiske 2025-11-24 på Tändstickskontoret, Jönköping.

1. Mötets öppnande

Ordförande Annica Magnusson förklarade mötet öppnat.

2. Upprop

Samtliga mötesdeltagare ropades upp av ordföranden.

3. Förslag till dagordning

Dagordningen godkändes med de föreslagna ändringarna.

4. Val av justeringsperson

Anders Lundgren föreslogs som justeringsperson.

Anders Lundgren valdes till justeringsperson.

5. Föregående protokoll

2025-04-09, justerat och utskickat.

Samförvaltningen godkänner protokollet och lägger det till handlingarna.

6. Informationspunkt: Brukarorganisationerna rapporterar

➤ Yrkesfisket:

- Ny organisation "Vi svenska fiskare" med 400 medlemsfartyg, svarar för 95% av produktionen av svensk fisk. Syfte att fisket ska ha en enad röst. Viktigt att allmänheten känner till kopplingen till försörjningsberedskap. Vill lyfta behovet av forskningsbaserad förvaltning. För försörjningsberedskap finns stora behov, dagens fiske är anpassat för en situation där Sverige är tryggt och kan inte ställa om i händelse av kris utan förberedelser.
- Det har varit ojämnt fiske efter kräfta i år, mycket bra rödingfiske dock, de två största på 5 kg respektive drygt 6 kg. Det är gott om öringen. Stort och livskraftigt bestånd av sik, dock svårt eftersom man inte kan lägga nät på grunt vatten på grund av kräftorna. Även en del större sik i fångsten, upp till 2–3 kg. Stora mängder hornsimpa på djupt vatten. Abborren går bra i Vättern, äter kräftor i allt större utsträckning. Abborren är väldigt rörlig över dygnet, kanske på grund av predation från exempelvis skarven. Starkt bestånd av lake, fortsätter att öka från redan höga nivåer. Viktigt att vara observanta på vilka effekter det kan få. Vi tror att rödingen och öringens utveckling är kopplad till minskade laxutsättningar.
- Skarven flyttar på sig mycket och samlas i stora flockar som flyger runt och jagar. Gissningsvis dyker de efter bland annat siklöja och nors.
- Översyn av resursfördelningen är viktigt för att säkerställa ett fortsatt fiske för konsumtion. Många har för få redskap för att växla om sitt fiske, det blir för olönsamt med för små dispenser. Det blir mindre fokus på kräfta och mer fokus på fisk framgent.
- Följer miljögiftsutvecklingen.
- Vill lära sig fiska siklöja för romproduktion. Hittat många idéer från hur man gjort historiskt.
- Sikgruppen kollar på lösning för att kunna fiska på djupare än 30 meter. Vill komma igång med produktionen av rökt Vätternsik.
- Viktigt att kommunerna jobbar mer med försörjningsberedskap.

➤ **Fiskevattenägarna:** Inget nytt.

➤ **Fisketurism:** Vi upplever att fisket 2025 kommer att gå till historien, fruktansvärt bra fiske i år! Brett fiske efter lax, öring, röding och samtidigt mycket god efterfrågan. Det är fler och fler som vill fiska i Vättern. Om fisket i Vänern är sämre kommer många hit. Laxen har gett god återfångst,

även om det var mindre utsättning. Sammanfattningsvis bara positiva upplevelser från fisket.

➤ **Turism:**

- Vi ser ökade gästnätter runt hela sjön, men det skulle behövas gemensam statistik. Ökade utländska besök, besöker också tidigare. Trög start i år, men sen full fart! Vi vill få fokus på annat än bara sommaren, helst alla årstider.
- Två starka trender, "slowcation" (resstil med långsamt resande, stanna längre på varje plats och bidra till kulturen) och "coldcation" (Pilgrimsvandringar och vandringar generellt, vi har kallare klimat, men samtidigt lättvandrat).
- Runt Vättern tittar på regenerativ turism, vi vill förbättra snarare än bara bevara destinationen. Besökare ska bidra och inte slita på platser. Undvika överturism, inte marknadsföra platser som redan är populära.
- 22 mars är det Runt Vättern dagen, ta gärna kontakt med Åse om att man vill visa något i samband med det.

➤ **Sportfiskarna:**

- Går som tåget! en medarbetar till, så nu sex medarbetare varav tre inom fiskevård.
- Fått uppdraget att ombesörja laxutsättningar i fyra år. Tillgång på utsättningsfisk har varit svårt, vi får se hur det blir men troligen östersjöfisk.
- Arbetet med harren fortsätter, romtäckt från Visingsö och Hökesån. Vi kläckte själva upp ynglen. Ca 15 000 yngel utsatta. Utsatta i Kårsbyån och Lillån-Bankeryd utöver insamlingsplatserna. 2026 mer arbete med romtäckt och eventuellt låta ynglen växa upp över sommaren. Det finns studier som visar att så kallade "sträckta" yngel ger bättre överlevnad. Möte med länsstyrelsen, vill fortsätta med fluguttring åtminstone på samma nivå som i år. Länsstyrelsen vill göra en predationsstudie i fält och labb, så predation på rom.

➤ **Vätterns Fritidsfiske-fiskevårdsförbund:** ej närvarande.

7. Informationspunkt: Nytt från Länsstyrelserna

- Ny rapport om PFAS i de stora sjöarna: [Ny rapport: PFAS i Sveriges stora sjöar - halterna minskar men riskerna kvarstår - Vättern](#)

- PFAS har generellt minskat baserat på provtagning i fisk (prover från 1970 och framåt).
- Minskning från 2000 → Väneren och Mälaren. Vättern från 2008 och framåt.
- PFOS (röding Vättern) fortfarande över vattendirektivets gränsvärde. Vättern skiljer sig sannolikt pga lång omsättningstid. Resultat öring på ingång, med tydlig risk för överskridande av gränsvärden.
- Fisketillsyn – stort informationsarbete med filmer. Något färre tillsynstillfällen än planerat på grund av reparationer och genomgång av tillsynsbåten. Dock få regelöverträdelser generellt i år.
- Laxutsättningarna – ramavtal är klart, sträcker sig över fyra år. 2026 blir sannolikt östersjölox.
- Invasiva främmande arter – fortsatt inventering av djuputbredning av rovmärla och även inventering av spridning. Förstudie om tvättstationer av båtar.
- Telemetri – rapport från SLU är på gång. Nu belagt att röding som uppehåller sig inom fredningsområden lever längre. Bra överlevnad på märkt fisk generellt. Att upprätthålla griden med mottagare är ett omfattande jobb som tar stora resurser i anspråk.
- Information Vättern – nya tavlor runt Vättern, nu ska alla vara utbytta. Uppdaterade regelblad och även på tyska och engelska. Medverkan i olika medier och även egen Youtube-kanal.
- Kräftprojekt Vättern – tyvärr negativt utfall från ansökan om pengar för att testa olika förvaltningsmetoder. Ser över om det finns andra finansieringsalternativ, exempelvis Leader.
- Kameror + Fiskräknare – Två kameror uppe sedan i våras (Hornån och Röttleån). Nu har det i Röttleån varit i Huskvarna hamn ett tag för att fånga rödingeleken. Fiskräknare planeras sättas upp i Hökesån, men problem med strömförsörjningen.
- Förnyelse av dispenser – omfattande process framöver och i stort fokus under vårens samordningsmöte mellan länen runt sjön. Fritidsfiskebaserad fisketurism (5 tillstånd i Vättern för kräftfiske) har varit dåliga på återrapportering av fångster och det är viktigt att ta i beaktning vid förlängning av dispenser.

- 1:11 Ekosystembaserad fiskförvaltning – sökte extra medel med positivt utfall, bland annat för telemetriförsöken, informationsspridning och fisketillsyn.
- Sökt medel för dragning av spökredskap från Jordbruksverket.
- Förvaltningsplan skarv är påbörjad.
- NAP går in i slutskedet och många avgörande beslut är på gång.
- Planering av kräftprovfisket 2026.
- Nytt regelpaket – för att minska sportfiskets effektivitet på röding och öring och samtidigt förvalta fiskresursen mer i enlighet med nya förvaltningsplanen. Just nu är rödinguttaget från fritidsfisket för stort. Innebär fönsteruttag 50–60 cm, fångstbegränsning en öring och en röding per dag, eventuellt fler laxar, eventuellt anpassning av nätmaskor för yrkesfisket. Regler för abborre och gädda tas inte befintligt regelpaket eftersom det bedöms kräva ytterligare underlag.
- C&R-Vätternröding – försöket utvärderas och generellt kan sägas att hullinglös krok leder till lägre fångsteffektivitet, kortare hanteringstid och mindre blödning. Däremot har det oklar effekt på mortalitet.

8. Informationspunkt: Nytt från SLU

- Projekt där man använder gamla nät i Mälaren för att kunna jämföra fångster mellan nutida provfiske och historiska. Parallellt fiske för att se skillnader.
- Asp-projekt i Mälaren/Hjälmaren.
- Gädda eDNA - medel för fortsatt utveckling av metod som kan fungera tillsammans med spöprovfiske.
- Prof. Tomas Höök, gästforskare. Expert på födovävar, migrationsmönster m.m. Kollar bland annat på isotoper för att se vad fiskar äter och var de växte upp. Kollar även på ögonlinsen, kan se miljögifter och organiska ämnen.
- MÖSS statusklassning 200 största sjöarna. Utveckla bättre indikatorer.
- Signalkräfta - finns tre indikatorer för abundans, små, stora och totalt antal individer. Antalet kräftor ökar, men skillnad i storleksfördelning. Fler små kräftor. Fiskbarometern säger att beståndet sannolikt inte är inom biologiskt säkra gränser. Svårt att

mäta tillväxt hos kräftor, kikar på hur man gör i marin miljö för att hitta metoder.

- Spöreg - fångstrapportering från fritidsfisket. 167 fisketurer från Vättern. Längdindikatorer för att se hur bestånden mår och utvecklas. Fångst per spötimme, kan jämföras med andra sjöar. Dock kan det vara lite överskattningar eftersom det är fiskeguider och duktiga fiskare. Längd-vikt förhållanden kan man också kolla på i olika modeller.

9. Informationspunkt: **Nytt från HaV**

- Omfattande fiskelagsutredning, finns mycket att lämna synpunkter på. Tillsynsdelarna exempelvis. Införliva kontrollförordning, spårbarhet, registrering av fångster i fritidsfisket.
- Märks att det är val nästa år, mycket på gång.
- Lämnat in förslag på reviderad ålförvaltningsplan. Starkare koppling till forskningen och förhoppningsvis mer transparens. Sammanställa effekterna av vattenkraftens påverkan.
- Förslag till restaureringsplan.
- Ny rapport om sälen och skarvens roll i ekosystemet.
- Förra året mindre medel till utvecklingsprojekt, sannolikt samma i år.
- Kommer nya personer in nu också. En till person för stora sjöarna.

Anders lyfter att kalkning i Tiveden-området behövs. Sofia tar med sig frågan.

10. Informationspunkt: **Nytt från Jordbruksverket**

- Sjömatsmål i livsmedelförsörjningsplanen. Skickat in till regeringskansliet och förslag på produktionsmål om +60% till 2035. Regeringen föreslår +80%.
- Regeringsuppdrag att stärkt sjömatproduktion från yrkesfisket, vattenbruk och blå värdekedjan 2026–2030.
- Strategin för framtidens fiske och vattenbruk pågår fram till 2026.
- Handlingsplan yrkesfiske - WSP har på uppdrag av Jordbruksverket tagit fram en rapport om arbetsmiljön i yrkesfisket. Webinarium 5 dec om ökad

arbetsmiljösäkerhets inom svenskt yrkesfiske.
Sjösäkerhetskurser för fartyg <12m.

- Primärproduktionens roll i det civila försvaret, grupprådgivning planerad i jan-feb för branschen.
- Beredskapsstöd - fått in 800 ansökningar (inte endast fiske). 16 från fiske och vattenbruk, många från insjöfisket.
- Havs- fiskeri- och vattenbruksprogrammets utlysningar. Insamling av förlorade fiskeredskap är översökt. Ser över kompetensutveckling och bilda nätverk inom fiske (potentiell utlysning Q1 2026).

Jonny lyfte att informationen var hoppningivande och ser fram emot ett samarbete med insjöfiskarna.

11. Informationspunkt: Nytt från kommunerna

Karlsborg: -

Jönköpings kommun: Fortsatt arbete med restaurering dunkehalladammarna och Munksjön.

Habo kommun: -

Det lyftes en fråga om att få med fler kommuner på den här punkten. Kanske fråga fler kommuner inför mötet?

12. Informationspunkt: Nytt från Vätternvårdsförbundet

- PFAS i Vättern minskar, har minskat sedan 2008 enligt historiska prover från röding. Minskningen går lite långsammare än i Mälaren och Vänern, gissningsvis på grund av längre omsättningstid.
- PFAS-kartläggning i tillflödena och workshop är planerat, nu återstår bara beslut om LOVA-bidrag för att kunna sätta i gång.
- Screening av bekämpningsmedel i och runt Vättern genomförd, rapport väntas i höst.
- Miljöövervakning i Vättern fyller 60 år nästa år och det måste firas! Det kommer att vara i stort fokus under Vätterndagen

hösten 2026, men om någon har idéer om hur man kan uppmärksamma det så är alla tips är välkomna.

- Åtgärdssamordning - Ålebäcken oerhört höga halter näringsämnen. Konsultuppdrag med Calluna för att utreda åtgärdsförslag.
- Har haft möte med riksdagsledarmöter i Östergötland, stort intresse kring information, konflikter inom fisket m.m.

13. Informationspunkt: Nya rapporter

Rapport 164: Signalkräftan i Vättern – hot mot bottenfauna och vattenväxter inom Natura 2000.

Rapport 165 Retroperspektiva studier av PFAS i fisk i de tre stora sjöarna.

14. Informationspunkt: Nytt från arbetsgrupperna

- **Övervakning/undersökning:** Daniel Melin ny ansvarig.
- **Tillsynsgruppen (Lst, YF, Sportfiskarna):** inget nytt.
- **Sikgruppen:** SLU och Lst diskuterar.
- **Informationsgruppen:** Möte våren.
- **Harrgruppen (Sportfiskarna, Lst, fritidsfisket):** arbete pågår.
- **Försörjningsberedskapsgruppen:** Ny grupp. Alfred tipsade om att kolla med forskare i Finland eftersom de kommit mycket längre i dessa frågor.
- **Resursfördelningsgruppen:** Ny grupp. Lst tar fram förslag på deltagare.

15. Diskussionspunkt: Resursfördelningen i förvaltningsplanen

- Två förslag lyftes, ett av förslagen var att ta fram en enkät som sedan skickas ut till olika grupper fiskare. Det andra förslaget var att bilda en grupp för att jobba vidare med frågan.
- Jonny lyfte vikten av att få med besöksnäring och konsumenter, yrkesfiskets sida behöver också ses i ett bredare perspektiv. Mycket ansvar bör ligga på länsstyrelsen eftersom resursfördelningen är kopplat till yrkesfiskets dispenser, det är också viktigt att få med vem som företräder besöksnäringen.

- Samförvaltningen är överens om att en ny grupp "Resursfördelningsgruppen" ska bildas och att länsstyrelsen ska ta fram ett förslag på vilka som ska ingå i gruppen.
- Förslag om att få med kommunrepresentanter och restaurangbranschen lyftes.

Jonny önskar att länsstyrelserna ser över antalet licenserade yrkesfiskare nu när en har slutat, men ingen ersatt.

16. Informationspunkt: Genomgång av inkomna förslag

- Förslaget rörande utmärkning av redskap har skjutits på, men är på gång. Remiss i början av 2026.
- Det finns behov av att förtydliga vid gäddfiske om vad som gäller med krok, får man använda två trekrokar?
- Försöksfiske på siklöja har testats i liten omfattning, men mer är på gång.

17. Informationspunkt: Rening av PFAS Karlsborgs flygplats

Anders redogjorde för arbetet med PFAS-rening vid Karlsborgs flygplats.

- Stora föroreningar på några områden, följer med ytvatten ut i vattendragen.
- PFAS-11 ska renas till 95%. Vattnet ska samlas i damm och därefter renas via kolfilter och jonbytare.
- Föroreningsproblem i Bottensjön, ytterligare behov av provtagning av kräfta, men ingen som vill betala för provtagningen.
- Mål om att mängden PFAS från flygplatsområdet som när Bottensjön ska reduceras, fisken från Bottensjön ska kunna ätas utan stor negativ påverkan på hälsan, läckaget av PFAS ska inte äventyra Vättern som dricksvattentäkt med mera.

18. Diskussionspunkt: Nytt regelpaket

- Punkten redogjordes för i "Nytt från Länsstyrelsen".

19. Informationspunkt: Utbildning och åtgärdsinsatser 2025–2027

Aktuellt från Samförvaltning Vänerne

- Gädda/gös EU-projekt.
- Redskapsdispenser för yrkesfisket 2026–2028
- Leader-ansökan märkning lax och öring 2026-2027

- Utbildning och åtgärdsinsatser inom fisket i Vänern 2025–2027, sökte medel 2024, 2,5 miljoner. Fick beslut om beviljat medel.
 - Syfte att öka kunskapen och kompetensen inom samförvaltning Vänern. Men också för att stärka samförvaltning fiske för ett friskt och hållbart ekosystem i Vänern.
 - Utbildningsdagar, utbildningsresa, workshops,
 - Implementerat handlingsplan för hållbart ansvarsfullt sportfiske i Vänern
 - Kommunikation och samverkan genom att delta på mässor och konferenser.
 - Bygga om Vänerns vätternvårdsförbunds hemsida.
 - Vänerforum.
 - Samarbeten, samverkan och kunskapsuppbyggnad.
 - Kommunikation och samverkan med Länsstyrelsens Västra Götaland projekt ”gädda & gös” och ökad kunskap om fiskeresursen.
 - Samverkan samförvaltning fiske i Vättern.
 - Kommunikation och samverkan om fiskeresursen lokalt och nationellt.

20. Övriga frågor

21. Nästa möte

29 april i Östergötland (Omberg turisthotell eller golfbanan?)

12 oktober i Örebro (Askersund?)

22. Mötets avslutande

Rasmus Lindblad

Vid protokollet

Annica Magnusson
Mötesordförande

Anders Lundgren
Justeringsperson

BILAGA 1

Närvarande:

Annica Magnusson, Jönköpings kommun

Daniel Melin, Vätternvårdsförbundet

Anders Lundgren, Karlsborgs kommun

Jonny Ståhl, Insjöfiskarna

Rasmus Lindblad, Vätternvårdsförbundet

Åse Wännerstam, Wettersaga

Ove Johansson, Fisketurism*

Petter Jakobsson, Fiskevattenägareförbundet*

Henrik Olsson, Sportfiskarna

Alfred Sandström, Sveriges Lantbruksuniversitet

Sofia Brockmark, Havs- och vattenmyndigheten

Gustav Enander, Vätternvårdsförbundet

Jörgen Dahlin, Länsstyrelsen Östergötland

Lars Gezelius, Länsstyrelsen Östergötland

Elin Gunve, Jordbruksverket*

*Via skype

** Delar av mötet